

Toimetused ja talitus:

Rakvere Viru Maleva staap.

Telefon 8.

Kuulutuste hind:

Kuulutuste küljel 3 s. veeru mm.

Esiküljel . . . 8 „ „ „

Teksti sees . . 12 „ „ „

Tallinna K. Keskraamatukogu L.

Viru

Malevlane

Ilmub kaks korda kuus.

Tellimise hind:

postiga 1 kroon aastas.

Tellimisi võtavad vastu peale maleva staabi kõik kompaniide päalikud ja naiskodukaitse jaoskondade esinaised.

Nr. 3**Esmaspäeval, 31. jaanuaril 1938. a.****X aastakäik.****K A S K K I R I
V I R U M A L E V A L E**

Nr. 2.

24. jaanuaril 1938. a. Rakveres.

§ 1.

Lugeda Malevasse vastu võetuks Konstantin Vallander ja arvata lisaku kompani koosseisu, arvates 17. jaanuarist s. a.

Ühtlasi kinnitan Konstantin Vallander'i Iisaku malevkonna veterinaar pealikuks, samast ajast arvatess.

Õiendus: ljh. nr. 1377.

§ 2.

Kinnitan Kiviõli kompani pealiku abiks Johannes Arakas'e, arvates 15. jaanuarist s. a.

Õiendus: ljh. nr. 1359.

§ 3.

Lugeda Malevasse vastu võetuks endine Narva Maleva kaitseleitlane Elmar Aren ja arvata Simuna kompani koosseisu, arvates 1. jaanuarist s. a.

Ühtlasi kinnitan Elmar Aren'i Simuna kompani sekretäriks, arvates 15. jaanuarist s. a.

Õiendus: ljh. nr. 1635.

§ 4.

Karistan Illuka kompani kaitseleitlasi Friedrich Aps'i ja Mihail Lulla't neljaks kuuks Kaitseleitlust eemaldamisega kompani pealiku korralduste mittetäitmise pärast ning k.-l. R. Kaupmeest 4 kuuks relva ära võtmisega avalikus kohas rahu-rikkumise pärast. Karistus täide viia 1. veebruarist s. a. arvates.

Õiendus: ljh. nr. 1607.

§ 5.

Vabastan isiku enese palvel Aaspere kompani suusk-jalgrattur rühma 2. jao pealiku kohalt Ants Lahe, arvates 1. jaanuarist s. a.

Ühtlasi kinnitan sama rühma 2. jao uueks pealikuks Julius Kallasmaa, samast ajast arvatess.

Õiendus: ljh. nr. 1660.

§ 6.

Kinnitan Aaspere kompani suusk-jalgratturite rühma 3. jao pealiku abiks Karli Mäeots'a, arvates 1. jaanuarist s. a.

Õiendus: ljh. nr. 1660.

§ 7.

Maleva koosseisust ja üksuste nimekirjadest maha kustutada kaitseleitlasi järgmiselt:

Maleva staabi k.-do nimekirjast: Surma tõttu — kirjanik Jakob Liiv, arvates 18. jaanuarist s. a.**Aaspere kompani koosseisust:** Sõjaväeteenistusse mineku tõttu — Karl Sild, arvates 1. novembrist s. a.**Paasvere kompani koosseisust:** Elukoha muutmise tõttu — Eduard Nirgi ja Hartvig Öunapuu, arvates 1. jaanuarist s. a.**Salla kompani koosseisust:** Elukoha muutmise tõttu — August Kaseväli, arvates 15. detsembrist 1937. a.**Simuna kompani koosseisust:** Omal soovil — Alfred Tern ja Al-der Roosvald, arvates 1. jaanuarist s. a.
Õiendus: ljh. nr. 1651, 1418.**§ 8.**

Kinnitan Kalvi jaoskonna esinai-seks Salme Kuiv'a arvates 20. jaanuarist s. a.

Õiendus: ljh. nr. 1282.

§ 9.

Maleva koosseisu, Ringkonna ja jaoskondade nimekirjadesse lugeda vastu võetuks järgmised kodanikud:

Lüganuse jaoskonna koosseisu: Maria Malmest ja Hilda Sinimäe, arvates 14. jaanuarist s. a.**Voka jaoskonna koosseisu:** Salme Vallimäe ja Agate Raivet, arvates 16. jaanuarist s. a.**Kiviõli jaoskonna koosseisu:** Emma Aren ja Johanna Arakas, arvates 24. novembrist 1937. a.**Simuna jaoskonna koosseisu:** Linda Uus, arvates 18. novembrist 1937. a. ja Vally Rande, arvates 30. novembrist 1937. a.**Palmse jaoskonna koosseisu:**

Ellinor Männik, arvates 31. augustist 1937. a.

Kadrina jaoskonna koosseisu: Meeta Hallikman, Ellen Viese ja Helmi Kalbus, arvates 1. novembrist 1937. a.**Väike-Maarja jaoskonna koosseisu:** Marta Kukk, arvates 23. detsembrist 1937. a.**Roela jaoskonna koosseisu:** Lucie Maurus, arvates 9. jaanuarist s. a.**Aaspere jaoskonna koosseisu:** Klaara Viluorg, arvates 2. novembrist 1937. a.

Õiendus: ljh. nr. 1377.

§ 10.

Maleva koosseisust, Ringkonna ja jaoskondade nimekirjadest maha-kustutada liikmeid järgmiselt:

Aaspere jaoskonna koosseisust: Elukoha muutmise tõttu — Lydia Kaasiko, arvates 8. detsembrist 1937. a.**Roela jaoskonna koosseisust:** Elukoha muutmise tõttu — Helgi Toombu, arvates 9. jaanuarist s. a. ja Leida Sirelpuu, arvates 29. detsembrist 1937. a.

Perekondlistel põhjustel — Ella Onga, arvates 1. detsembrist 1937. a.

Kodustel põhjustel — Amaalie Lauri, arvates 29. detsembrist 1937. a.

Omavalitsusel — Ellinor Nirgi, arvates 19. detsembrist 1937. a., Meeta Väinas, Margarete Ale, Elviine Kiili, Aliide Luik ja Esther Toome; kõik arvates 29. detsembrist 1937. a.

Jõhvi jaoskonna koosseisust: Elukoha muutmise tõttu — Meeta Makarov, arvates 1. detsembrist 1937. a.

Surma tõttu — Hermine Karpin, arvates 1. detsembrist 1937. a.

Vohnja jaoskonna koosseisust: Tegevusest mitte osavõtmise ja liikmemaksu tasumata jätmise pärast — Vanda Uuma, Hilda Laul ja Hilda Jõgisoo-Piiskoppel, arvates 9. jaanuarist s. a.

Omal soovil — Benita Karm (end. Kroll) ja Olga Laur, arvates 9. jaanuarist s. a.

Rakvere linna jaoskonna koosseisust: Elukoha muutmise tõttu — Friede Kukke, arvates 13. jaanuarist s. a.

Peresaare jaoskonna koosseisust: Omal soovil — Anna Uuring, arvates 10. jaanuarist s. a.

Haljala jaoskonna koosseisust: Elukoha muutmise tõttu — Meeta Reinberg, Helene Lassur, Helmi Lassur, Helmi Päia, Linda Päia; kõik arvates 7. detsembrist 1937. a.

Kadrina jaoskonna koosseisust: Elukoha muutmise tõttu — Meta Pappel, arvates 15. detsembrist 1937. a.

Rakvere suurtükiväe divisjoni jaoskonna koosseisust: Elukoha muutmise tõttu — Leida Kompus, arvates 18. jaanuarist s. a.

Omal soovil — Linda Feldmann, arvates 18. jaanuarist s. a.

Voka jaoskonna koosseisust: Elukoha muutmise tõttu — Liis Pent-Kõrboja, arvates 18. jaanuarist s. a.

Õiendus: ljh. nr. 1377, 1418, 1599.
§ 11.

Arvata Maleva koosseisu, Ringkonna ja Lüganuse jaoskonna nimekirja endine liige Marie Kirikmäe kui jaoskonna piiresse uuesti elama asunu, arvates 17. jaanuarist s. a.

Õiendus: ljh. nr. 1377.
§ 12.

Arvata Maleva koosseisu, Ringkonna ja Kadrina jaoskonna nimekirja endine Aseri jaoskonna liige Ella Rauden, arvates 1. detsembrist 1937. a.

Õiendus: ljh. nr. 1463.
§ 13.

Arvata Maleva koosseisu, Ringkonna ja Tudu jaoskonna nimekirja endine Sõmeru jaoskonna liige Ella Pärnik, arvates 13. jaanuarist s. a.

Õiendus: ljh. nr. 1617.
§ 14.

Arvata Maleva koosseisu, Ringkonna ja Jõhvi jaoskonna nimekirja endine Narva ringkonna liige Salme Kuuse, arvates 3. dets. 1937. a.

Õiendus: ljh. nr. 1377.
§ 15.

Nimede muutmise seaduse alusel on oma nimed muutnud järgmised kaitseliitlased.

Rakvere suurtükiväe divisjonis: August Neidorf — August Vari'ks.

Palmse kompanis: Joosep Rihvk — Joosep Rihk'iks.

Porkuni kompanis: August Mahkvei — August Maaväli'ks.

Põhja-Peipsi üksikrühmas — Arvet Pikhof — Arvet Pika'ks.

Küttejõu üksikrühmas: Aleksander Baumann — Aleksander Pärna'ks.

Õiendus: ljh. nr. 1658, 1614, 1629.
§ 16.

N.K.K. Rakvere linna jsk. liige Ella Rubli kandis ette, et tema on oma perekonnanime abiellumise tõttu muutnud Eenmaa'ks, missugune muudatus tema sooviavalduselehele sisse kanda.

§ 17.

N. K. K. Kadrina jaoskonna liige Lydia Kirsipuu kandis ette, et tema perekonnanimi on abiellumise tõttu muutunud Paabo'ks, missugune muudatus tema sooviavalduselehele sisse kanda.

Õiendus: ljh. nr. 1611.
§ 18.

Minu käskkirja nr. 3 § 21—1937. a. õienduseks lugeda Alfred Lillo, Oskar Schönfeldt, Herbert Freimuth, Andres Sikk ja Koit Suvi kinnitatuks I klassi laskuriteks.

Õiendus: ljh. nr. 1349.

Allguskirjale allakirjutanud:

G. V a h e r,
kolonel-leitnant,
Viru Maleva pealik.

K Ä S K K I R I V I R U M A L E V A L E

Nr. 3

28. jaanuaril 1938. a. Rakveres.
§ 1.

Avaldan teadmiseks, et Maleva ohvitseride aukohtu liikmeteks 1938. a. peale on valitud:

1. Ltn. A. Karukäpp,
2. kpt. A. Veelma,
3. kpt. V. Lents VR I/3,
4. ltn. G. Sooden,
5. kpt. K. Pajos

ja tagavara liikmed:

1. lpn. V. Krimm,
  2. n. ltn. R. Sumre.
- Õiendus: ljh. nr. 1631.
§ 2.

Kinnitan I Rakvere malevkonna adjutandi kohuste täitjaks Ants Tammaru, arvates 19. jaan. s. a.

Õiendus: ljh. nr. 1669.
§ 3.

Avaldan teadmiseks ja käsitamiseks, et Maleva Staabi II järgu kirjutaja Arnold Mägi 1. jaanuariks 1938. a. on olnud teenistusvanuse taasu saamist õigustavas teenistuses järgmiselt:

Eesti sõjaväes 25. juunist 1930. a. kuni 25. juulini 1931. a. 1 aasta 1 kuu, kordamisõppustel 5. oktoobrist 1933. a. kuni 9. oktoobrini 1933. a.

4 päeva, Maleva II järgu kirjutaja 10. jaanuarist 1936. a. kuni 1. jaanuarini 1938. a. 1 aasta 11 kuud ja 21 päeva; kokku 3 aastat 25 päeva.

§ 4.

Lugeda isiku enese palvel tegevliikme kohustest vabastatuks I Rakvere malevkonna kl. Endel Rool ja arvata toetajaks liikmeks, arvates 17. jaanuarist s. a.

Õiendus: ljh. nr. 1668.

§ 5.

Lugeda Malevasse vastu võetuks endine Haljala kompani kl. Johannes Sepnik ja arvata I Rakvere malevkonna koosseisu, arvates 17. jaan. s. a.

Õiendus: ljh. nr. 1377.

§ 6.

Lugeda Malevasse vastu võetuks endine Pärnumaa Maleva kl. Ferdinand Varrik ja arvata I Rakvere malevkonna koosseisu, arvates 17. jaanuarist s. a.

Õiendus: ljh. nr. 1377.

§ 7.

Endine Narva Maleva kl. Johan Vilusoo lugeda Malevasse vastu võetuks ja arvata I Rakvere malevkonna koosseisu, arvates 17. jaanuarist s. a.

Õiendus: ljh. nr. 1377.

§ 8.

Maleva koosseisust ja üksuste nimekirjadest maha kustutada kaitseliitlasi järgmiselt:

I Rakvere malevkonna koosseisust: Elukoha muutmise tõttu — Eeri Raenla (end. Erich Kleesmann) ja Mihkel Kulbas, arvat. 17. jaanuarist s. a.

Rakvere suurtükiväe divisj. koosseisust:

Ülemineku tõttu Tallinna Malevasse — Oskar Seliaru, arvates 27. jaanuarist s. a.

Õiendus: ljh. nr. 1651.

§ 9.

Nimede muutmise seaduse alusel on oma nimed muutnud järgmised kaitseliitlased:

Mäetaguse kompanis: Leonhard Martin — Leonhard Maidra'ks.

Sonda üksikrühmas: Johannes Rotmann — Johannes Rohtma'ks.

Lüganuse kompanis: Otto Tomson — Otto Toome'ks.

§ 10.

Vabastan isiku enese palvel N. K. K. Voka jaoskonna esinise kohalt Juuli Vodja, arvates 1. jaanuarist s. a.

Uueks N. K. K. Voka jaoskonna esiniseks kinnitan Marta Raude, arvates 1. veebruarist s. a.

Õiendus: ljh. nr. 1559.

Maleva Staabi komando kaitseliitlast

kirjanik

JAKOB LIIV'I

mälestab

VIRU MALEV.

§ 11.

Lugeda Malevasse vastuvõetuks ja arvata Ringkonna ja Kiviõli jaoskonna koosseisu Hilda Piirimaa, arvates 12. jaanuarist s. a.

Ühtlasi kinnitan Hilda Piirimaa N. K. K. Kiviõli jaoskonna esiniseks, arvates 15. jaanuarist s. a.

Õiendus: ljh. nr. 1377.

§ 12.

Maleva koosseisust, ringkonna ja Kohtla-Järve jaoskonna nimekirjast maha kustutada liikmeid järgmiselt:

Elukoha muutmise tõttu — Hilda Pupp, Linda Kutsar ja Linda Samuel; kõik arvates 16. detsembrist 1937. a.

Õiendus: ljh. nr. 1510.

Alguskirjale allakirjutatud:

G. V a h e r,
Kolonelleitnant,
Viru Maleva pealik.

Kõikidele malevate pealikuile, Naiskodukaitse ringkondade esinaistele, Noorte Kotkaste maleva pealikuile, Naiskodukaitse peasekretärile ja Kodutütarde peavanemale.

Viimasel ajal on mõned kaitseliidu ja Noorte kotkaste üksused palunud neile lubatud korjanduste ja loteriide tähtaegade pikendust.

Palun teha teatavaks Teile alluvaile üksuste pealikuile, et nemad korjanduste ja loteriide lõpptähtajad paluksid selle arvestusega, et palutud tähtajal suudaksid toime

saada korjanduse ja loterii korraldamisega, sest Siseministeeriumi poolt antud tähtaega ei pikendata ja mina sarnaseid palveid ühtegi edasi ei saada.

26. 6. 1936. a. Nr. 5/R.

J. M a i d e,
kolonel,
Kaitseliidu peastaabi ülem

R. R a u d s e p p,
sekretär.

Ringkirja täitmiseks juhin kõikide pealikutega ja jaoskondade esinaistega tähtpanu ringkirja teisele osale ning soovitan sellest kinnipidada. Maleva Staabi esitatud pikenduse palved jäävad tähelepanemata ja neid edasi ei saadeta.

G. V a h e r,
kolonelleitnant,
Viru Maleva pealik.

A. T i i m u s,
Sekretär.

Ringkiri.

Kadrina, Rakvere, Viru-Nigula, Lüganuse, Jõhvi ja Jisaku malevkonna, Undla, Rägavere, Lüganuse, K.-Järve, Iisaku, Voka, Illuka, Tudulinna kompani, Jõhvi alevi patareid, Pada, Sonda üksikrühma pealikutele.

Vabariigi 20. aastapäeva tähistamise suusamatka ümber Eesti korraldab Kaitseliidu Peastaap ja sellest võtavad osa kõik Malevad, väljaarvatud Saaremaa Malev.

Suusamatk ümber Eesti algab Vil-

jandist laupäeval, 29. jaan. kell 0700 ja lõpeb sealsamas pühapäeval, 20. veebruaril s. a., kus kontrollkaust edasi antakse Kaitseliidu ülemale.

Suusamatka marsruut ja ajajaoitus Maleva piirides on järgmine:

07. veebr.

Kell 1100—1300 — Tapa—Kadrina Järva maleva meeskonna poolt.

„ 1330—1530 — Kadrina—Rakvere Viru Maleva meesk. poolt.

„ 1600—1700 — Rakvere Vaeküla Viru Maleva meesk. poolt.

„ 1700—1800 — Vaeküla—Kabala Viru Maleva meesk. poolt.

08. veebr.

Kell 0800—1030 — Kabala—Sonda Viru Maleva meesk. poolt.

„ 1100—1300 — Sonda—Lüganuse Viru Maleva meesk. poolt.

„ 1330—1500 — Lüganuse—Kohtla-Järve Viru Maleva meesk. p.

„ 1530—1730 — K.-Järve—Jõhvi Viru Maleva meesk. poolt.

09. veebr.

Kell 0800—1000 — Jõhvi—Konju Viru Maleva meesk. poolt.

„ 1000—1200 — Konju—Vaivara Viru Maleva meesk. poolt.

10. veebr.

Kell 1330—1700 — Mustajõe—Kuremäe Viru Maleva meesk. poolt

11. veebr.

Kell 0800—1030 — Kuremäe—Iisaku Viru Maleva meesk. poolt.

„ 1100—1330 — Iisaku—Tudulinna Viru Maleva meesk. poolt.

„ 1400—1630 — Tudulinna—Avinurme Viru Maleva meesk. poolt

Palun asjaosalisi üksuste pealikul kontaktis õppep. instr. kõik korraldused ja eeltööd ära teha, eelmiste aastate eeskujul suusamatka edukaks läbiviimiseks Maleva piirides.

Vahemaade katmiseks üksustes välja tuua kõik suuskurid, määrata kindlaks naaberüksustega vastuvõtu punktid, toidustamise, sauna ja muud küsimused.

Meeskonna vastuvõtmine ja ära saatmine toimugu pidulikult ja võimalikult rohkearvulise pealtvaatajate juuresolekul.

Meeskonnalt meeskonnale üleantavasse kontrollkausta märgib iga meeskond oma nimed, meeskonna väljaastumise ja kohalejõudmise aja ning andmed suusatee, ilmastiku, oma tähelepanekute jne. kohta. Võimaluse korral lisada meeskonnale kausta juurde oma päevapilt.

G. V a h e r,
kolonelleitnant,
Viru Maleva pealik.
A. K a r u k ä p p,
leitnant,
Vanem instruktor.

Korraldused II õppepiirkonnale.

26. jaan. 1938. a. Rakveres.
Nr. 33.

§ 1.

Korraldan 12. ja 13. veebruaril s. a. Haljala malevkonna üksuste laskejuhatajatele ja nende kandidaatidele kahepäevase kursuse. Kursusest osavõtuks koguda kõigil Haljala mlvk. üksuste laskejuhatajail ja teistel kursusest osa võtta soovijail 12. veebruaril s. a. kella 0900-ks Võipere koolimajja. Kaasa võtta: vintpüss, pdr. task, laskeraamat, tekk, lina, padi ja kirjutustarbed.

Üksuste pealikutel saata minule hiljemalt 8. veebruariks s. a. osavõtjate nimekirjad, et oleks võimalik lõplikult lahendada korterisse paigutuse ja toidustamise küsimusi.

§ 2.

18., 19. ja 20. veebruaril s. a. toimub Võsu mererühmale Võsul merealaline kursus. Võsu mererühma pealikul kanda hoolt, et kursusest rühm täies koosseisus osa võtaks.

G. S o o d e n,
leitnant,
II õppepiirkonna instruktor.

III-da õppepiirkonna instruktori korraldused nr. 2.

§ 1.

22. ja 23-dal jaanuaril peetud tali manööver Lüganuse malevkonna piirkonnas on kõigiti kordaläinud.

Kaitseliitlased kui ka naiskodukaitse liikmed on õppustel ülesnäidanud suurt indu ja tahet ühiseks tööks. Täna kõiki manöövril osavõtjaid kaitseliitlasi ja naiskodukaitse liikmeid tehtud töö ja vaeva eest.

Möödunud manööver nõudis osavõtjalt suurt vaeva ja pingutust, kuid andis ka rohkesti häid kogemusi, mida võime edaspidi edukalt kasutada.

§ 2.

Suur osa kaitseliitlasi olid innuga oma üksuse au ja hea nime eest manöövrilisse välja tulnud, kuid kahjuks osa mehi ei võtnud vaevaks manöövri tulla ega teatada põhjusi miks seda ei teinud. Palun üksuste pealikutel saata minule hiljemalt 12. veebruariks andmed kes puudusid manöövril ja mis põhjustel.

§ 3.

Minu korralduses Nr. 1 määratud Viru-Nigula malevkonna suusavõistluse tähtpäeva 13. muudan ja määran 27. veebruarile.

Võistluse kavas on:

1. Suusatamise märgivõistlused Tallispordiliidu määruste kohaselt.
2. 10 klm. murdmaa suusatamine.
3. Teatesuusatamine üksuste vahel 4×500 mtr.
4. Noorte kotkaste võistlused.
5. Kodutütarde (soovikorral).

§ 4.

K. L. Peastaabi poolt määratud suusamatk ümber Eesti läbib õppepiirkonna järgmiselt:

7. veebruari õhtul jõuab Kabalasse Pada üksik rühma piirkonda.

8. veebruaril kell 0800 Kabalast Sonda kell 10.30.

8. veebruaril kell 1100 Sondast Lüganusele kell 1300.

8. veebruaril kell 1330 Lüganuselt Kohtla-Järvele kell 1500.

11. veebruaril kell 1400 Tudulinast Avinurme kell 1630.

Suusamatkast on soovitatav suurearvuline osavõtt. Igast üksusest peab olema vähemalt viis kaitseliitlast. Üksused, kelle piire läbib maršruut, korraldab kontrollkausta edasiviimist kui ka meeskondade vastuvõtmist, toitlustamist, sauna jne. Lüganuselt Kohtla-Järvele viivad kausta Lüganuse malevkonna suusatajad. Suusatamisest osavõtjad märgitakse kontrollkausta ja on soovitatav nende fotod kui ka meeskondade fotod.

Rakveres, 26. 01. 38. a.

A. V e e l m a,
kapten,
III õppepiirkonna instruktor.

Korraldused 4. õppepiirkonnale.

24. jaanuaril 1938. a. V-Maarjas.
§ 1.

Minu korralduste täienduseks mis avaldatud „Viru Malevlases“ nr. 2. 17. jaan. s. a. Paasvere komp. Roela ja Venevere ü. rühmadele nimetatud üksuste öiseks taktikaliseks õppuseks määran: Paasvere kompani ja Roela ü. rühma ühiseks juhiks Paasvere komp. plk. lpn. A. Ojandu.

Venevere ü. rühma juhiks sama üksuse pealiku K. Rajasalu.

Kohtunikuks Venevere ü. rühma juurde r. lpn. A. Auksi.

§ 2.

Õppuse sanitar ala korraldada üksuste velskeritel ja nende puudumisel sanitaridel.

§ 3.

Kaitseliitlaste kogumist korraldada üksuste pealikutel nii, et iga 4—5 mehe peale oleks üks hobune reega.

§ 4.

Korraldan Porkuni ja Vao kompanide vahel öise kahepoolse õppuse 5/6 märtsil s. a. Kadila ja Kõrtsi külade vahelisel maa-alal. Üksustel koguda kella 20.00: Porkuni kompanil Kadila seltsimaja juurde ja Vao kompanil V.-Maarja, kompani kodu juurde. Üksustel ilmuda õppusele terves koosseisus ja täies varustuses, ilma lahingpadruniteta. Ratsarühmade kl. õppusele ilmuda jala. Täiendavad korraldused õppuse kohta avaldan järgmises „Viru Malevlases“ ja üksuste pealikutel kaudu.

Ed. K a u r l a,
res. n.-leitnant,
IV õppepiirkonna instruktori k. t.

5. õppepiirkonna instruktori korraldused Nr. 1.

24. jaanuaril 1937. a. Jõhvis.

§ 1.

Korraldan 6. veebr. s. a. kell 1000 Jõhvis 5. õppepiirkonna üksustele suusatamise võistlused järgmistel aladel:

1. Meeskondade 5 klm. patrullsuusatamine ühes laskmisega,
2. 10 klm. individuaal suusatamine.

§ 2.

Võistlustingimused:
Patrullsuusatamises: Meeskonna suurus 3 meest, kelledest üks patrulli pealik. Riietus — frenš või kuub, vormi püksid (võivad olla ka pikad püksid) ja vormi müts. Relvad ja rakmed — sõjaväe püss, 10 pdr., vöörihm ja pdr. task.

Patrull suusatab patrulli pealiku

juhatusel, kusjuures patrull peab normaalrivistusel olema pöördepunktis, laskerajal ja lõpp-punktis. Üksteise abistamine on lubatud, kuid laskerajal ja lõpp-punktis peab iga mees oma relvi ja varustust kandma.

Laskmine toimub 200 mtr. $\frac{1}{3}$ -kujusse, kusjuures terve patrull laseb ühte ja samasse kujju, laskude arv à 10. Iga tabamus annab 30 sek. aja-
edu, kuna mööda läinud lask lisab ajale 10 sek. juurde. 0 tabamuse ehk rohkem lubatud laskude korral langeb patrull võistlustest välja. Samuti ka puuduliku riietuse korral.

Iga üksus peab võistlusele välja saatma vähemalt ühe meeskonna, lubatud aga kuni 3 meeskonda.

10 klm. individuaal-võistlusel on osavõtt ja riietus vaba.

§ 3.

Palun üksustes kohe eeltöödega alustada, et võistluselt ei puuduks ühegi üksuse meeskond. Nimekirjad võistlejate peale palun esitada minule 3. veebr. s. a.

E. Rannik,
res.-lipnik,
V õppepiirkonna instruktor.

K. L. Lüganuse Malevkonna Käskkirj Nr. 2.

25. jaanuaril 1938. a.

§ 1.

22. ja 23. jaanuaril s. a. korraldatud manöövritest osavõtnud pealikuid ja malevlasi tänan teenistuse nimel.

§ 2.

Eelolevat 20. Vabariigi aastapäeva pühitsemist korraldada üksustel kohetadel. Palun üksuste pealikuid ühendusse astuda teiste organisatsioonidega ja koos viimastega koostada ja läbiviia pidustuste kava.

§ 3.

Kaitseliitu uute liikmete pidulik vastuvõtmine jääb eeloleval Vabariigi aastapäeval ära, kuna see toimub eeloleval Võidupühal.

A. Nurk,
Malevkonna pealik.

Jõhvi alevi patarei veebruarikuu 1938. a. õppekava.

8. ja 22. veebruaril 1938. a. kella 17—19 pealikute õppused patarei staabis erikava kohaselt — juhatab ltn. Raidla.

13. veebruaril 1938. a. kella 9—12 üldõppus: 1) numbritele suurtüki õppus, 2) side meeskonnale side vedamine ja käskluste edasi andmine, 3) luurajatele nurkade mõõtmine

käärpikksilmaga. Kogumine pataljoni võimlasse. Õppuste üldjuht ltn. Raidla.

20. jaanuaril 1938. a. Jõhvis.

A. Rammul,
Patarei pealiku kt.

Teadaanne Kütte-Jõu üksikrühmale.

Teatan, et üksikrühma kantselei päevaks on määratud iga reede kella 18.00 — kella 20.00. Kantselei asub majas Nr. 15 krt. 11.

Ülalnimetatud päeval ja kella ajal võib iga malevlane oma asju kantseleis õiendada.

15. jaanuaril 1938. a. Nr. 4.

H. Kaare,
Küttejõu üksikrühma pealik.

L. Dor-Beck,
sekretär.

Naiskodukaitse jaoskondadele.

N.K.K. Viru Ringkond kavatses eeloleval kevadel korraldada Rakveres massitoitlustamise, einelaua, kohviku ja talutare korraldamise kursuse. Kursuse sihiks on: suuremal arvul naiskodukaitse liikmeid toitlusalal ette valmistada, sest seni keskjuhat. poolt Tallinnas korraldatud massitoitlustamise kursustest on ruumi puudusel ainult üksikud osa võtta saanud, kuna soovijaid on alati rohkem olnud. Ringkonna poolt korraldatavast kursusest on võimalik osa võtta umbes 100 — 150 liikmel. Kursuse kava, kestvus, aeg, osavõtu tingimused jne. saab hiljem teatada. Palun teatada ringkonnale 15. apr. 1938. a. kes on jaosk. toitlusvanem, tema nimi, vanus, haridus, ettevalmistus toitlusalal, missugustest kursustest ja millal osavõtnud. Jaoskondades kus seni toitlusvanemat ei ole, palun leida liikmete hulgast isikuid, keda võiks toitlusalal ettevalmistada ja kellel oleks huvi ja aega toitlustamise alal tegutsemiseks.

Rakveres, jaanuaril 1938. a.

H. Malla,
Viru ringkonna esinaine.

Teadmiseks Jõhvi salgapealikute koolist osavõtjatele.

Avaldan siinjuures teadmiseks Jõhvi salgapealikute kooli III-da kokkutuleku päevakava. Kõigil salgapealikute koolist osavõtjatel koguneda eelmiste kokkutulekute eeskujul 19. veebr. s. a. kella 15.15 Jõhvi alevi algkooli ruumidesse. Kaasa võtta söögi- ja joogiriistad, magamis-

riided, võileivad jne. Peale selle olgu kõigil salgapealikute koolist osavõtjail kaasas suusad.

Samuti üksustes ettevalmistada omavahelisel koosviibimisel ettekantavaid ettekandeid, millede läbiviimiseks võtta kaasa muusikariistu j. t. vajalikke asju.

Rakveres, 26. jaanuaril 1938. a.

A. Toome,
res.-lipnik,
Maleva instruktor.

Jõhvi salgapealikute kooli III kokkutulek 19. ja 20. veebruaril s. a.

19. veebruaril 1938. a.

Kell 1300—1600 — Saabumine, registreerimine, öökorteri korraldamine — komandant ltn. A. Kuuse.

Kell 1600—1615 — Avatseremootia — koolivanem hr. P. Veevo.

Kell 1630—1830 — Esimene abi — dr. Lasberg.

Kell 1830—1900 — üldtund (üldine viisakus, vanemate inimeste kohtlemine, laua- ja söögikombed) — kooli komandant ltn. A. Kuuse.

Kell 1900—1920 — õhtusöök.

Kell 1930—2030 — I s. Rivi ja esinemine — ltn. A. Kuuse. II s. Sõlmed ja üh. — A. Talvar. II Is. Signaliseerimine — V. Pihlau. IV s. Orienteerimine — J. Juusu.

Kell 2030—2130 — I s. Sõlmed ja ühendused. II s. Rivi ja esinemine. III s. Orienteerimine. IV s. Signaliseerimine.

Kell 2130—2140 — Loendus ja lipu langetamine — komandant ja koolipealik.

Kell 2150—2250 — Koosviibimine — kj. P. Rootalu.

Kell 2300 — öörahu.

20. veebruaril 1938. a.

Kell 0630—0715 — Tõusmine, pesemine, koristamine, võimlemine ja ülevaatus — komand. ltn. A. Kuuse.

Kell 0715—0730 — Hommikusöök.

Kell 0730—0745 — Lipuheiskamine — koolipealik.

Kell 0800—0900 — I s. Orienteerimine. II s. Signaliseerimine. III s. Sõlmed ja ühend. IV s. Rivi ja esinemine.

Kell 0900—1000 — I s. Signaliseerimine. II s. Orienteerimine. III s. Rivi ja esinemine. I Vs. Sõlmed ja ühendused.

Kell 1000—1100 — Tunda salgasteemi — nk. J. Juusu.

Kell 1100—1200 — Tunda salga plk. ülesandeid pesakotka katsele valmistamisel — nk. J. Juusu.

Kell 1200—1330 — Väljasõit suus-

kadel Jõhvi ümbruskonna maastikule (signaliseerimine lippudega, suusatamise stiilid, suusarivi) — ltn. A. Kuuse.

Kell 1345—1400 — Lõpptseremoonia — koolivanem.

Kell 1400—1430 — Lõunasöök.

—o—

Noorte Kotkaste Viru Maleva vanema käskkiri nr. 12

25. jaanuaril 1938. a.

§ 1.

Avaldan teadmiseks 09. jaan. 1938 a. Rakveres peetud Maleva suusavõistluste tagajärjed:

5 klm. noorkotkastele 15—17 a.

1. pk. E. Järve — Sõmeru r., aeg 19.55,5 min. omandas suhkrukühvli.

2. pk. A. Raudva — Karitsa r., aeg 20.37,5 min. omand. paberinoa.

3. pk. E. Luhamaa — Kilti r., aeg 20.38,0 min. omand. paberinoa.

4. kp. E. Laskja — Karitsa r., aeg 20.39,0 min. omand. paberinoa.

5. pk. E. Tali — Karitsa r., aeg 20.43,0 min. omand. nahk ploki.

6. kp. E. Veidebach — Salla r., aeg 20.52,0 min. omand. nahk ploki.

7. pk. H. Koitla — Kadrina r., aeg 21.27,0 min. omand. nahk ploki.

8. pk. J. Voodla — Kilti r., aeg 21.32,0 min. omand. nahk ploki.

9. kp. K. Malva — Sonda r., aeg 21.38,0 min. omand. nahk ploki.

10. pk. K. Päär — Salla r., aeg 21.53,5 min. omand. nahk rahakoti.

§ 2.

Kinnitan Viru-Nigula malevkonna vanema kohustetäitjaks Viru-Nigula kirikuõpetaja Aleksander Alver'i — arvates 01. jaanuarist 1938. a. ning panen tema peale Viru-Nigula malevkonna staabi organiseerimise.

§ 3.

Avaldan teadmiseks väljavõtte Kaitseliidu ülema ringkirjast nr. 527/R 07. 01. 38 ja palun vastavalt sellele edaspidi toimida:

Kehakasvatusliku külje arendamine noorte keskel omab erilist tähtsust. Noorte kotkaste juures on see senikaua tähelepanu leidnud mitmesuguste spordivõistluste korraldamise ja vastavasisuliste harjutuste läbiviimise kaudu. Kehakasvatuslikule alale tuleb järjekindlalt teadlikku tähelepanu pühendada, viies vastavat alade harrastamisi võimalikult suurematesse noorte massidesse.

Noorte kehakasvatusliku ala korraldamisel on rakendunud tegevusse Eesti Spordi Keskkliidu Noorte organisatsioon (SKN) noori juhtiva keskusena. SKN kaudu on tänuväärset võimalik saada instruktoreid ja abijõude ka Noorte Kotkaste vastava-

alaliseks tegevuseks vastavalt nende võimalustele. Selleks tuleb astuda ühendusse SKN kohaliku nõunikuga, olles välja selgitanud võimalused ja vajadused Teie noortemaleva pealiku ja staabiga. Samuti on SKN lahkelt kaasabil võimalik korraldada vajalikke spordiala kursusi ja saata noortejuhte SKN korraldatud kursustele, kuivõrd need maleva oma ettevõtetega kokku ei lange.

Ühtlasi teatan, et SKN tööst osavõtmiseks ei tule noorte kotkaste üksustel end SKN juures registreerida. SKN koosolekutel ja nõupidamistel esindab kõiki noorte kotkaste üksusi SKN ringkonna ulatuses — N. K. maleva pealik või tema poolt määratud esindaja, üleriiklikult — N. K. Peastaap. Vastavalt sellele tuleb kõigis neis küsimusis vastastikku keskusi informeerida. SKN instruktoreite vajadus anda aruandeid oma tööst ja sellest osasaanud noortest jääb täielikult nende endi korraldada, kusjuures vastavatest kokkuvõtetest malevate ulatuses üksteist vastastikku, vajaduse korral, informeeritakse.

§ 4.

Kinnitan Tudulinna rühma vanakotkaks ja haukapere vanahaukaks algkooli õpetaja Juhan Aruste — arvates 01. 01. 35. a.

M. Kuttu.

Maleva vanem.

V. Külaots,
kolonelleitnant,
Maleva pealik.

Ringkiri.

Noorte Kotkaste Peastaap

31. detsembril 1937.

Nr. 311-R — Tallinn.

Kõigile malevate pealikele.

HOIDU ÕNNETUSTE EEST!

Õnnetused noortega on meil eriti viimasel ajal muutunud sagedasiks näheteks. Eriti palju ohvreid nõuavad liiklemis- ja tuleõnnetused. Vanuselt on statistika põhjal õnnetuste ohvriks langenud kõige rohkem noored 8—14 aastate vanuses, kes moodustavad meie organisatsiooni kandvama osa. Selles vanuses ollakse kõige liikuvam, kõige uudishimulikum ja vast kõige julgemgi, mis põhjustanudki õnnetusi. Selgitustööd õnnetuste vältimiseks on seni tehtud, kuid õnnetuste jätkumisega arvestades on seda vajalik teha veelgi süstemaatilisemalt.

Selle lünga täitmise peab oma kohuseks võtma ka Noorte Kotkaste

organisatsioon järgneva kavaga riuhmade ja perede koondustel.

Seda kava tuleb käsitada perioodiliselt igal aastal, et noortele ikka ja jälle meelde tuletada, et õnnetused varitsevad neid igal sammul. Kogu aine on jagatud 5-le koondusele, kusjuures selle kõrval võib koonduse kasv ka teistel ainetel ruumi olla. Igal koondusel aga tingimata korrata eelmise koonduse osa. Koonduste lõpul alati poistele südamele panna, et nad kuulnud ja õpitud edasi jutustaks oma sõpradele ja kodustele, eriti aga vähematele vendadele ja õdedele. Sellega oleks kantud õnnetusjuhtumite selgitus organisatsiooni piirist väljaspoolegi igasse noore kotka kodusse ja tutvusringi.

Meie sihiks peab olema: **Ei ühtki õnnetust noore kotkaga ega ühegi eesti noorega.** Seda saavutamiseks, kui üksuste juhid — nii vanemad kui nooremad — täie tõsidusega võtavad uut ülesannet: tutvustada noortele kotkastele õnnetuste hädaohte ja anda neile teadmisi nendest hoidumiseks. Ei saa öelda, et seni seda poleks tehtud, kuid see on kandnud kahjuks juhuslikku ilmet.

Kõigi vaev on tasutud, kui me saame vältida selgituse andmisega osagi õnnetusi.

J. Tedersoo,
Peastaabi ülem.

ELU — eriti noor elu — on kõrgeim kõigist väärtustest, mis meil maailmas olemas.

Tervis on elu eeltingimus.

Politseiavalitsuse kaudu kogutud andmetel on 1. jaan — 1. aug. 1937, s. o. 7 kuu jooksul politsei prefektuurides registreeritud 111 õnnetusjuhtu lastega. Neist said vigastada kergelt 33 last, raskelt 32 last ning surma 46 last. Laste vanuse järgi oli õnnetuse ohvreid kuni 3 a. vanuseni 25 l., 4—7 a. — 31 l., 8—14 a. — 48 last ja üle 14 a. — 7 last. Peale ülal tähendatud arvu juhtus erakorraline õnnetus Kilingi-Nõmmel, algkoolis 62 lapsega, kellest 21 last said raskelt, 25 last kergelt vigastada ning 16 last surid.

I koondus: Liiklemisõnnetused.

A. Vanakotkas (kotkas) loeb poistele ette mõningaid ajalehe väljalõikeid-artikleid, kus kirjeldatakse liiklemisõnnetusi lastega. Selleks valida eriti neid artikleid, kus õnnetuse põhjus selgeks esile toodud. Pea-õhk asetada maal — õnnetustele maanteedel, linnas — tänavail.

B. Selle järele vanakotkas küsib,

kas mõni poistest teab veel taolisi õnnetusi jutustada, mis toimunud ligikaudses ümbruskonnas, või lugevad nendest ajalehest. Edasi hargneb liiklemisõnnetuste põhjuste ja nende vältimise viiside leidmine keskusteluna küsimis-kostmise meetodil. Sellega on poisid ise pandud mõtlema ja nad juba ise tulevad reeglid, mida nad peavad täitma jalakäijana, jalgratturina ja hobusemehena.

C. Keskustelu jooksul vanakotkas juhhib kaudselt poiste jutulõnga allpool toodud juhiste, millised ta koonduse lõppedes kokkuvõetult korraldab või laseb üles kirjutada:

1. Kasuta liiklemiseks maanteedel kui ka tänavail parempoolset teeäärt või kõnniteed.

2. Möödu vastutulijaist paremalt poolt ja eesliikujast vasakult poolt.

3. Mine üle sõidutee kõige lühemat teed — ristsuunaliselt — ja vaata enne sõiduteele astumist vasakule ja sõidutee keskel paremale ning pane tähele, kas ei lähene mõnd liiklemisvahendit.

4. Jälgi sõidukite suunanäitamist üle sõidutee minekul, eriti aga ristlevate teede ja tänavate nurkadel.

5. Ära kasuta sõiduteed jalakäijana; seda võid teha vaid äärmise vajaduse korral, kui muidu edasipääs võimatu.

6. Ära kasuta sõiduteed mängimiseks ega edasitagasi jooksmiseks (mil sa ei märkagi sõidukite lähenemist), ära seisa sõiduteel.

7. Ära näita oma julgust sõiduki lähenemisel üle tee jooksmisega. Julguse näitamist selles ei ole, vaid kõik peale sinu enda näevad selles rumalust ja kasvatamatust.

8. Ära sõida „jānesena“ autol või muul sõidukil.

9. Jalgratturina ära tee akrobaatikat ühe käega ja lahtisi käsi sõitmisega.

10. Ära kihuta võidusõitjana maanteel, kus liiguvad teised sõidukid ja teepind tundmatu, eriti aeglaselt sõida kurvetel ja ristteede läheduses.

11. Ära lase end vedada teistest sõidukitest ja ära sõida nende kannul.

12. Ära võta kaaslast rattale, kui sõidad avalikuks liiklemiseks määratud sõiduteel.

13. Ristteedel teises suunas olevale teele suundudes, sõida paremale poole väikeses ja vasakule poole suures kaares.

14. Käändumisel teisele teele näita käega sõidusuunda; tee sama, kui

lähed ühelt tee poolelt teisele. Tee seda ka siis, kui ühtki teist sõidukit ega jalakäijatki pole näha — siis kujuneb see verre ja sa ei unusta seda millalgi.

15. Tunne liiklemismärke.

16. Hobusega sõitma minnes kontrolli alati, kas hobusel on suuraudsuus ja leied korras.

17. Kui hobune autot kardab, tule auto lähenemisel vankrilt maha ja hoi ära hobust suuraudadest auto poolt küljelt.

18. Ära lase hobusel liikuda omapead. Olles hobusejuhiks ära iialgi maga.

19. Kelgutamisel mäest liiklemisteedel kasuta ainult valvega varustatud teesi ja tänavaid.

II koondus: Tule hädaoht.

A. Vanakotkas (kotkas) loeb poistele ette ajalehe artikleid-väljalõikeid, kus kirjeldatakse laste läbi tekkinud tulekahjusid.

B. Vanakotkas küsib poistelt, kas keegi teab veel selliseid näiteid tuua või kas mõnel poistest on pidanud midagi sellist juhtuma, kuid on õigel ajal ära saanud kustutada (karjamaal — metsas, näiteks, valveta lõke, kus tuli maapinda mööda edasi läinud jne.). Koos arutatakse küsimis-kostmise meetodil, millest sellised õnnetused on tingitud ja mida peab nende vältimiseks tegema.

C. Keskustelu jooksul vanakotkas juhhib kaudselt poiste jutulõnga allpool toodud juhiste, millised ta koonduse lõppedes kokkuvõetult korraldab või laseb üles kirjutada:

1. Karjamaal või mujal tuld tehes, ära tee tuld metsas ega ümbruses, kus palju risu ja kuivanud rohku.

2. Tule tegemisel vaata, et lõkkekohta ümbrus oleks tuld võtvast materjalist puhas. Selleks on vaja alati väikse lõkke puhul väike kraav ja suure lõkke puhul laiem kraav lõkkekohta ümber kaevata.

3. Ära mängi tikukudega tuld tõmmates, ja kui tuld tarvis, vaata, et tikk enne äraviskamist kustunud oleks. Põlevat tikku ei tohi maha visata! Tikutoos peab olema suletud, kui tõmbad tikuga tuld.

4. Vaata kodus, kas pliidi ja ahju ees on plekk või kivine esine, kui ei ole, lase isal see panna või tema loal tee seda ise. Muidu pliidi- (ahju-) suust kukuvad söed võivad süüdata põrandat.

5. Kodus jälgi, et nooremad vennad-õed ei armastaks viibida pliidi ega ahju suu juures, sest kergesti

võivad süttida nende riided ja juuksed ka ainult kuumusest.

6. Vaata kus isa-ema hoiavad tikke, ja kui tarvis — soovita neil panna need sinna, kust nooremad õed-vennad neid kätte ei saaks.

7. Ära kasuta tikke ega lahtist lambi- või küünlatuld lakas, tallis, kuuris, heintes, õlgedes või tuld võtvas prahis käies või mängides.

8. Ära jäta nooremat venda-õde kunagi üksinda ruumi, kus põleb lahtine tuli.

9. Ära kasuta küünalt lugemisel enne magamajäämist, sest see ära põledes võib süüdata voodiriided.

Kui tuli on puhkenud:

1. Kustuta tuli, kui sa seda üksinda suudad.

2. Juhi vanemate inimeste tähelepanu tulele.

3. Teata sellest tulekahju teadaandepunkti või politseisse.

4. Tea tulekustutamise juhendeid ja -võtteid, samuti inimeste päästmist ja vingumürgitusest ravimist.

III koondus: Tulirelvad, terariistad ja ohtlikud leiud.

A. Vanakotkas (kotkas) loeb ajalehtedest poistele ette ajalehe väljalõikeid-artikleid, kus kirjeldatakse õnnetusjuhte lastega tulirelvade, terariistade või lõhkeainete läbi, samuti kus noored talitanud targasti, näidanud kangelasmeelt sellega, et ei hakanud mürske krüvima, vaid teatasid leiust.

B. Vanakotkas koos poistega analüüsivad, millest olid tingitud need õnnetused ja kuidas oleks saanud neid vältida.

C. Seejuures vanakotkas juhhib poiste tähelepanu alljärgnevaile juhistele ja koonduse lõppedes teeb kokkuvõtte arutelust:

1. Ära võta enda kätte vanema isiku juuresolekuta mõjuva põhjuseta tulirelva.

2. Kui tulirelv on sul käes, siis ära sihi relvaga kellegile, ära hoi ära raua suuet enda ega teiste poole, vaid ikka ainult kas ülespoole või maha. Seda tee täpselt samuti ka laadimata relvaga, et see kasvaks verre.

3. Ära urgitse laskemoona (padrunite, tongide jne.) kallal, sest need võivad lõhkeda. Ära viska neid mingil juhul tulle.

4. Kui näed teist relvaga mängivat, hoiata teda, ja kui see ei aita, kutsu kõik kaaslased endaga koos ära, võimalikult kaugemale. Ole kangelane — kuigi sinul endalgi oleks huvitav relva lähedalt vaadata!

5. Vaata, et kodus relvad ja tera-

riistad (habemenoad jne.) oleksid luku taga või pandud nii, et vähemad vennad-õed neid kätte ei saaks.

6. Ära ise meisterda püsse ega muid laskeriistu, need võivad lõhke- da ja sind vigastada; hoiata ka teisi seda tegemast.

7. Ära tee tongidega pauke, samuti ära osta ega meisterda pauk- herneid, need võivad suhu sattuda ja sünnitada suuri õnnetusi.

8. Hoidu põletamast püssirohtu ja muid selliseid aineid, need võivad põ- letada sinu näo ja keha.

9. Hoidu muukimast ja uurimast igasuguseid kahtlasi metallasju, mil- ledest sa ei tea, mis nad on.

10. Kui leiad mürsu, granaadi või selletaolise eseme, ära võta teda kät- te, vaid märgi leiukoht ja teata sel- lest kohe vanematele inimestele — kaitseliitlastele, politseile, vanakot- kale, koolijuhatajale või teistele.

IV koondus: Hädaohtlikud vedelikud.

A. Vanakotkas (kotkas) loeb pois- tele ajalehest ette artikleid või ju- tustab mõne juhtumi, kus lastega õnnetus tekkinud tundmatute vede- likkude joomise, maitsmise või muu proovimise läbi.

B. Vanakotkas küsib poistelt, kas ka neil on kodus selliseid vedelikke, mis võivad vähematele vendadele kahju tuua, kus nad asuvad ja mil- lised need oleksid. Näitena toob see- bikivi ja selle lahu, desinfitseerimis- vedelikke, äädikahapet, väävelhapet, rotimürki jne. Selle järele arutata- se, peamiselt poisid ise peavad leid- ma, kuidas neid õnnetusi vältida.

C. Vanakotkas juhhib arutelu all- pool toodud juhiste leidmiseks ja arutelu lõpul teeb kokkuvõtte:

1. Ära joo midagi ühestki pude- list, mille sisus sa täiesti kindel ei ole; janu kustutamiseks on vesi kae- vus.

2. Ära pista suhu tundmata pulb- reid, kristalseid tükke jne.

3. Palu, et vanemad asetaksid ma- japidamises olevad kõrvetavad vede- likud ja mürgised ained luku taha, kust neid vähemad õed- vennad kät- te ei saaks.

4. Kui võimalik, märgi kasutami-

sel olevatel pudelitel siltidega, mida nad sisaldavad.

5. Ära lase vähematel vendadel- õdedel köögis omapead jalutada, kus ähvardab teda hetkeks omapead jää- des keevavee- ja tulehädaoht.

6. Ole ettevaatlik tulestüütamisega bensiini, piirituse ja petrooleumi pu- delite läheduses. Kui need pudelid on lahti või kaua ühes ruumis lahti seisnud, ära selles tuld süüta enne, kui ruum tuulutatud.

V koondus: Uppumis-hädaoht.

A. Vanakotkas (kotkas) loeb pois- tele ette mõningaid ajalehe väljalõi- keid-artikleid, kus kirjeldatakse up- pumisõnnetusi lastega. Selleks valida artikleid, kus uppumised toimunud ujumise, nõrga jää ja tormise mere tõttu.

B. Selle järele vanakotkas küsib, kas mõni poistest veel teab taolisi õnnetusi jutustada, mis toimunud ümbruskonnas või ajalehte lugedes meelde jäänud. Edasi hargneb kes- kustelu loetud ja jutustatud õnne- tuste põhjuste leidmiseks ja mida oleks tulnud tähelepanna nende väl- timiseks.

C. Keskustelu jooksul vanakotkas juhhib kaudselt poiste jutulõnga all- pool toodud juhiste, millised ta koonduse lõppedes kokkuvõtetult kor- dab või laseb üles kirjutada.

1. Õpi ujuma.

2. Ära mine suplema täis kõhuga ega higise kehaga.

3. Ära mine üksinda suplema tund- matusse vette; kui seda tarvis, püüa selgusele jõuda enne täielikult vee sügavuses.

4. Ära näita oma julgust ujumi- sega sügavas vees, eriti veel, kui oled ujumises algaja.

5. Ära mine sõitma jäätükkidel, künnadel ja teistel kahtlastel sõidu- riistadel.

6. Ära kalluta teiste hirmutami- seks ega naljategemiseks paati, mis kergesti võib ümber minna.

7. Ära mine nõrgale jääle uisu- tama.

8. Eriti ettevaatlik ole jõgede ja ojade ületamises, kus jää ka kesk- talvel võib nõrk olla.

9. Jäässe raiutud augud tähistata vaiade või okstega.

10. Nõrgale jääle sattudes ära kõnni, vaid rooma kõhuli või laua- tükil.

Kuidas päästa uppujat?

1. Viska uppujale päästerõngas, nõör, latt, teivas või muu ese, mis aitab uppujal end vee peal hoida.

2. Oska ujudes päästa uppujat, et sa enda elu ei paneks oskamatusesst hädaohtu.

3. Jäaaugust nõrga jää puhul ro- ni välja selili.

4. Oska end vees riietest vabas- tada.

Esmaabi õnnetuste puhul.

1. Ole ise rahulik ja külmavere- line ning talita kõige otstarbekoha- semalt.

2. Tea, kus asub ligem arst või es- maabipunkt ja milline on selle tele- foni number.

3. Oska valmistada kanderaami ja tunne teisi haige transporteerimise viise.

4. Oska teha kunstlikku hinga- mist uppumiste ja vingumürgituste puhul.

5. Oska siduda luumurdeid.

6. Oska puhastada ja siduda lõike- haavu (bensiin, jood, tümool-piiritus, puhast side, ligniin).

7. Oska sulgeda verejooksu tõmb- ja tuiksoonte vigastuste puhul.

8. Oska ravida põletishaavu, mis tekkinud: a) tule ning kuumuse, ja b) keemilisel teel.

a) lubjavee ja linaõli segu, rasv või, koor, boorvaseliin;

b) veega lahjendatud — hapete puhul soodavesi, leheliste puhul — äädikavesi, lõpüks õlilapp.

9. Oska esile kutsuda oksendust mürgituste puhul (väljaarvatud hap- ped ja lehelised).

10. Tea, mis vastumürke anda mürgitustel hapete ja lehelistega (happed — põletatud magneesium, kriidivesi, lubjavesi, soodavesi, see- bivesi, tuhavesi; leheliste puhul — äädikavesi, sidruni või marjamahl, limonaad, kvass, kali, morss, hapu- piim jne.).

J. Tedersoo,
Peastaabi ülem.

A. Allik,
Peastaabi instruktor.

Vara lahkunud

ARVO NÕMM'E

mälestab Rägavere kompani ja N. K. K. Rägavere jaoskond.